

e-ISSN: 2630-631X

Article type

Research Article

Subject Area

Social Sciences, Education

Vol: 8

Issue: 55

Year: 2022

Pp: 30-44

Arrival

23 November 2021

Published

27 January 2022

Article ID 1286

Doi Number<http://dx.doi.org/10.31576/smyrj.1286>**How to Cite This Article**

Koçer, S. & Aydın, K. (2022). "Aile İçinde Öğrenme: Ebeveynlerin Çocuklarından Öğrenmesi Üzerine Bir İnceleme", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 8(55): 30-44.

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Aile İçinde Öğrenme: Ebeveynlerin Çocuklarından Öğrenmesi Üzerine Bir İnceleme

Learning In The Family: A Review On Parents Learning From Their Children

Doç. Dr. Sevim KOÇER¹ Kenan AYDIN² ¹ Kocaeli Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Kocaeli/Türkiye² Alikahya İlkokulu, Okul Müdürü, Kocaeli/Türkiye**ÖZET**

Bu çalışmada ebeveynlerin çocuklarından bir şeyler öğrenip öğrenmediği araştırılmak istenmektedir. Literatürde ebeveynlerin çocuklarından öğrenmesi hakkında bir yayına rastlanılmamıştır. Bu çalışma bu yönüyle özgündür. Çalışmada anket tekniği kullanılmış olup 285 ebeveyn anketi doldürmüştür.

Çalışmanın temel bulguları şunlardır: Ebeveynlerin büyük çoğunluğu çocuklarının ödevlerine yardım etmekte; çocuklarıyla üç saatten fazla çocuklarıyla vakit geçirmektedir. Çocukların büyük çoğunluğu öğrendiklerini anne babalarına anlatmaktadır. Ebeveynlerin büyük çoğunluğu çocuklarının kendilerinin gelişimine katkı sağladığını ifade etmiştir. Ebeveynlerin büyük çoğunluğunun çocukları ile siyasi gündem ve ekonomi hakkında konuşmadığı, bu konuda çocuklarından bir şeyler öğrenmedikleri görülmektedir. Ebeveynlerin çoğunluğu çocukları ile toplumsal olaylar, fen konuları, sosyal bilimler konuları, spor, gündelik yaşantı, dini konular ve teknoloji hakkında konuştuklarını ve bu konularda onlardan bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Çocukların yaşı ve aileleriyle siyasi gündem, ekonomi, toplumsal olaylar, fen konuları, sosyal bilimler konuları, spor, gündelik yaşantı, dini konular ve teknoloji konularında bir şeyler öğretmeleri arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle bu konulardaki paylaşımları arasında çok anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle bu konularda paylaşımları artmaktadır.

Çocukların büyük çoğunluğu ebeveynlerini eleştirmektedir. Çocukların çoğunluğu ailelerinden kendilerini geliştirmelerini talep etmektedir. Ebeveynlerin çoğunluğu çocuklarının taleplerini karşılamak için kendilerini geliştirme çabası içindedir. Ebeveynin öğrenim durumu ile çocuklarının anne babalarına yaptığı katkı arasında anlamlı pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Yani anne babanın eğitim düzeyi arttıkça çocuklarından bir şeyler öğrenmesi artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: aile, ebeveyn, çocuk, öğrenme**ABSTRACT**

This study is investigating whether parents learn anything from their children or not. No study about children teaching their parents has been found in the literature. That's why this study is regarded as unique. A questionnaire has been used in this study and 285 parents have filled in the questionnaire. The key findings of the study are as follows:

Most of the parents help their children in their homework assignments and they spent more than three hours with their children. Most of the children tell their parents what they have learned. Most of the parents stated that their children help them in their self-improvement. Most of the parents do not talk about the political agenda and economy with their children and it shows that they do not learn anything about these from their children. Most of the parents stated that with their children, they talk about social events, science subjects, social sciences, sports, daily life, religious subjects, and technology, and they also confirmed that they learned about these topics from their children. The correlation between children's age and the children's teaching on political agenda, economy, social events, science subjects, social science topics, sports, daily life, religious topics, and technology was examined. Accordingly, a very significant relationship has been found between the children's ages and their sharing with their families on these issues. Briefly, the older the children get, the more their sharing with their parents on these issues increases.

The majority of the children criticize their parents. They want their families to improve themselves. Most of the parents try to improve themselves to meet their children's demands. A significant positive relationship has been found between the educational status of the parents and the contribution of the children to their parents. That is to say, the higher the educational status of the parents is, the more they learn from their children.

Key words: family, parents, children, learning

1. GİRİŞ

Öğrenme süreci ailede başlayarak, yakın aile çevresi, çocuğu akranlarının olduğu daha geniş bir çevrede devam eder. Çocuk daha sonra resmi eğitim kurumlarında öğrenmeye devam etmektedir. Ailenin çocuğun eğitim ve öğretimindeki etkisi okuldaki eğitimiyle eşzamanlı devam etmektedir. Etkili bir iletişim öğrenmenin en önemli koşuludur. Demokratik bir ailede, katılımcı bir iletişim ile ancak başarılı öğrenme gerçekleşmektedir. Ebeveynin çocuğuna ihtiyacı olan sevgi, şevkat, güven ve saygılı davranması ailede iletişimin sağlıklı zeminde gerçekleşmesini sağlayacaktır.

Günümüzde ekonomik kaygılar, ebeveynlerin her ikisinin de çalışıyor olması ailelerin eskiye oranda daha az çocuk yapmasına neden olmaktadır. Günümüzde tek çocuklu aileler oldukça fazladır. Bu nedenle çocuklar eskiye oranla aileleri için daha değerlidir ve onu geleceğe hazırlamak için daha çok enerjileri olmaktadır.

Fakat pek çok aile çocuklarını tamamlanması gereken bir proje gibi görmektedir. Bu nedenle bir an önce büyümesi, herşeyi mükemmel yapması beklenmektedir. Oysa günümüzde şehir hayatının yaygınlaşması, çocukların sokaklarda oynamasını sınırlandırmış, evlerinde bilgisayarda oyunlar içinde eğlenmeye zorlamıştır. Diğer insularla iletişimi okulla sınırlandırılmıştır. Çocuklar, ebeveyninden sevgi görerek büyümeli, mümkün oldukça birlikte olunan sürelerin kaliteli olmasına özen gösterilmelidir.

Günümüzde anne-babalar işten sonra yatmaya kadar olan sürede en fazla 3-4 saat çocuklarıyla iletişim kurarlar. Bu iletişimin en az bir saatini günlük yaşadıklarını, dertlerini, isteklerini, sevinçlerini birbirine anlatma üzerine olmalıdır. Anne-baba bu sürede sadece çocuğuyla ilgilenmeli, iletişime aktif katılmalı, konuşurken katkı sağlamalı ve yargılayıcı ifadelerden uzak durmalıdır.

Anne-babanın herşeyi bildiği, bu nedenle çocuğunun eğitiminde mükemmel olduğu bakış terkedilmelidir. İçinde yaşadığımız dönem teknolojinin hayatın her aşamasında yer aldığı, başdöndürücü değişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Anne-babalar bu değişime ayak uydurmada başarılı olamayabilir. Çocuklar ise yeniliğe açık, kendini geliştirmede istekli ve öğrenmede daha çok riskler almaktadır. Anne-babalar ile çocukları arasındaki bilgi uçurumları her geçen gün artmaktadır. Herşeyi bilen anne-babadan herşeyi bilen çocuğa bir geçiş yaşamaktadır. Anne babalar pek çok konuda çocuklarına danışmakta, onlardan bir şeyler öğrenmektedir. Çocuklar bilgiye nasıl erişecekleri konusunda anne-babalara danışmanlık yapmaktadır.

Bu çalışmanın amacı anne babaların çocuklardan bir şeyler öğrenebildiğini ortaya koymak ve hangi konularda çocuklarından katkı gördüklerini belirlemektir. Bu amaçla çocuklarından en az biri ilköğretimde olan anne ve babalara yönelik anket uygulanmıştır. Amaçlı örneklem yöntemi ile seçilen 285 ebeveyne anket uygulanmış, veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Çalışmada aile, aile içi iletişim, eğitim, öğrenme ve aile içinde öğrenme kavramları incelenmiştir.

2. LİTERATÜR

2.1. Aile İçi İletişim

Genel bir tanımla iletişim; iki birim arasındaki birbirine ilişkin mesaj alışverişi (Cüceloğlu, 1992) olarak ifade edilebilir. En az iki kişi arasında bilgi duygu ve düşünce alışverişinin gerçekleştirildiği bir süreci ifade etmektedir. İletişim literatüründe iletişim sürecinin temel unsurları gönderici (kaynak), kod, mesaj, kanal, alıcı, geri bildirim ve gürültüdür. Kaynak; mesajı oluşturan ve hedef kitleye gönderen birimdir. Kaynağın iletişim sürecindeki görevi mesajı kodlayarak alıcıya ulaştırmak amacıyla iletişimi başlatmaktır. Kodlar insanların anlamlı mesajlar üretmesine ve bu mesajları değişik tokuş ederek iletişim kurmasına yardımcı olan simge ya da sembollerdir. Kaynağın oluşturduğu mesajları hedef kitleye göndermek için kullandığı araçlara kanal adı verilmektedir. (Erdem, 2010: 126-128). Kişiler arası iletişimde ses, yüz, beden ve giysiler kanal olarak ifade edilir. Kaynak tarafından hedef kitleye gönderilmek üzere oluşturulan her türlü bilgi, duygu, düşünce ya da kanının kodlanmış haline mesaj adı verilmektedir (Yüksel, 1989). Gönderici kaynağın mesajı kanal aracılığıyla gönderdiği kişi veya gruplardır. Geri bildirim alıcının göndericiye verdiği cevap olarak kabul edilmektedir. Gürültü, iletişim sürecini kesintiye uğratan, sesler, ışık, sıcaklık veya mesajı algılamaya hazır olmama gibi unsurları içerir.

Geniş anlamda aile; evlenme, kan ya da evlât edinme bağlarıyla birbirine bağlanmış, aynı evde yaşayan, aynı geliri paylaşan, birbirleri ile devamlı ilişki ve etkileşim altında olan, karı-koca, ana-baba, kız-oğul, kız kardeş-erkek kardeş gibi sosyal ilişkileri olan insanların oluşturduğu bir birliktir. Bir başka tanıma göre aile; evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler vb.'lerinin arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük bütündür (Ağdemir, 1991:1).

Aile içi iletişim eşlerin birbirleri arasında, annenin çocuğuyla veya çocuklarıyla, babanın çocuğuyla veya çocuklarıyla, çocuğun anne ve babasıyla, kardeşlerin birbirleri ile kurduğu iletişim olarak tanımlanabilir (Şahin & Aral, 2012:62).

Aile içi iletişim çocuğun gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Bireylerin kendini ve çevresini anlayabilmesi için iletişime girmesi önemli ve gereklidir. Ailenin çocuğu veya ergeni etkin bir şekilde dinlemesi ve onlara karşı dürüst ve açık olması çocukların duygu ve düşüncelerini etkin bir şekilde ifade etmesinde etkili olabilmektedir. (Şahin & Aral, 2012:64).

Anne babanın çocuklarına yaklaşımı üç grup davranış şeklinde anlatılabilir. Bunlar (Yavuzer, 1996:56-59):

- ✓ *Denetleyici yaklaşımdaki anne ve babalar*; çocuğunun tutum ve davranışlarını değiştirme amacını taşırlar. Bu tür davranışta bulunan ebeveynler; tehdit etmek, fiziki şiddet uygulamak, sevgiyi esirgemek, küsüp

iletişimi kesmek veya aşağılayıcı karşılaştırmalar yapmak eğilimindedir. Bu tür davranış kalıbında anne-babalar sözlü veya fiziksel olarak çocuğa hücum eder ve ona sürekli kızar.

- ✓ *Destekleyici yaklaşımdaki anne ve babalar*; çocuğa yakın ilgi göstermek, sözle veya dokunarak sevgisi belirtmek, onunla ortak faaliyetlerde bulunmak gibi çocuğun benliğini onaylayan davranışlar sergiler. Anne-baba çocuğun faaliyetlerine ilgi ve keyifle karşılık verip; onu sınıflandırmayan, özgür bir ortam oluştursa onun kendi kendine öğrenmesini ve yeni beceriler kazanmasını teşvik etmiş olur.
- ✓ *Pasif yaklaşımdaki anne ve babalar*; çocuğun etkinlikleri karşısında ilgisiz ve kayıtsız davranışlar sergiler. Bu gruptaki anne babalar, hoşgörü ve boşvermeyi birbirine karıştırır. Çocuğun uygun olmayan ve olumsuz davranışlarına gözyumarak; çocuğun bütün isteklerini karşılarlar.

Aile içi iletişimde anne baba tutumları da etkili olmaktadır. Demokratik aile tutumunda çocuk tüm yönleriyle kabul edilir, çocuğa anne ya da baba yol gösterir, ama alacağı kararlar konusunda serbest bırakır. Aile içinde kurallar ve sınırlar herkes için ve hep birlikte belirlenir ve bu sınırlar içinde çocuk özgürdür. Kuralların mantıklı açıklaması yapılır. Aileyi ilgilendiren kararlar birlikte alınır (Şahin & Aral, 2012:62).

Etkili iletişimin bireyleri başta bilişsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere birçok boyutta etkilemektedir (Atan & Buluş, 2020:259).

Başarılı bir iletişimin temel koşulları şunlardır (Yavuzer, 1996:11-12):

- ✓ Karşımızdaki kişilere saygı duymak; onların varlığını kabul etmek, önemli ve değerli olduklarını hissettirmek, oldukları gibi benimsemek anlamını taşır. İletişimde temel öge kabul etmektir. Başkalarını olduğu gibi kabul etmek, karşısındaki kişiye gerekli anlayışı gösterip hoşgörülü bir ortam sağlarken onun kendini güven içinde hissetmesine ve kendi özüne uygun davranışa girmesine fırsat verir.
- ✓ Gerçekçi ve doğal davranmak; abartıdan uzak, olduğun gibi davranmaktır.
- ✓ Empati kurmak; dış dünyaya karşımızdaki kişinin penceresinden bakmaktır. Kurulan duygu ortaklığı sayesinde iletişim güçlü kılınır.
- ✓ En önemli iletişim becerilerinden biri dinleme becerisidir. Günümüzde aktif dinleme becerisi olarak adlandırılan süreç, etkili iletişimin temel bir becerisi olarak kabul edilmektedir. Aktif dinleme için şunlara dikkat edilmelidir (Canel, 2010:9; Yavuzer, 1996:13-23; Cüceloğlu, 2015):
- ✓ İyi bir dinleyici iletişim kurduğu kişinin yalnız söylediklerini değil, yüzü, eli, kolu ve bedeniyle yaptıklarını da duyar. Çünkü beden dili, yüz ifadeleri, el ve kol hareketleri, bedenin duruş tarzı, sesinin tonu gibi sössüz mesajlar da kullanılarak iletişim kurulur.
- ✓ Sessizlik, karşımızdaki kişiye gerçekten kabul edildiğini duyumsatan ve sizinle duygularını daha fazla paylaşması için onu yüreklendiren çok güçlü bir sözsüz iletidir. Karşıdaki kişiyi dinlerken kabul tepkileri denilen baş sallama, öne eğilme, gülümseme, kaşını çatma gibi hareketler yapılmalıdır.
- ✓ Dinlerken yargılama, eleştirme yapılmamalıdır.
- ✓ Karşımızdaki kişi ile empati kurarak yaşadıklarını daha iyi anlamaya; ne hissettiğini, ne tür duygular içinde olduğunu hissetmeye çalışmak gerekir.
- ✓ Karşımızdaki kişiyi, anlatmak istediğini tam olarak anlatabilmesi için cesaretlendirilmelidir. Bazı kişiler daha çok konuşmak için ek yüreklendirmeyi bekler. Bu tür desteklemek için verilen mesajlara kapı aralayıcılar denir.
- ✓ Etkin dinleme dinlenen kişide önemsendiği duygusunun oluşmasına katkı sağladığı için etkileşimin güvenle gerçekleşmesine de yol açmakta ve paylaşımları doyurucu kılmaktadır.
- ✓ Katılımcı dinleme yapılmalıdır. Konuşan kişinin söyledikleri tekrar edilmeli, sözleri açılarak teşvik edilmelidir. Böylece konuşmanın sorumluluğu karşıya verilirken, dinlendiği hissi de verilir.

Çocukla yapılan önemli bir iletişim engeli sen mesajı vermektir. Bu tür mesajların odak noktası karşıdaki kişidir. Sen mesajı karşımızdaki kişi hakkında olumsuz bir yargıyı içerir. Örneğin sen ne kadar düşüncesiz ve sorumsuzsun, sen böyle söyledin, böyle yaptın derken karşıya sen mesajı iletilir. Ben mesajı ise mesajı gönderen kişinin kendisi hakkında yaptığı değerlendirmeyi karşısındaki kişiyle paylaşmak üzere sorumluluk yüklenmesidir. Örneğin “böyle sık sık sözümün kesilmesi beni rahatsız ediyor” denildiğinde duygularımıza karşımızdaki kişi ortak edilir. (Canel, 2010:14; Yavuzer, 1996:32). Çocukla etkili bir iletişim için ben mesajı verecek cümleler kullanılmalıdır.

2.2. Aile İçi Eğitim, Öğrenme ve Öğretme

Aile, yaygın bir eğitim kurumudur ve bireyin eğitimi, önce ailede başlamaktadır ve örgün eğitim kurumu olan okullarda devam etmektedir. Okullarda ve ailede verilen eğitimin birbirini desteklemesi ve/veya paralel gitmesi beklenir (Yapıcı, 2010: 1545).

Eğitim; bireyin davranışlarının kendi yaşantısı yoluyla veya kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ergin, 2012:3). Eğitim en geniş anlamı ile bireyin kendi yaşantıları yoluyla davranış değişikliği meydana getirme sürecidir. Eğitim yoluyla kişinin amaçları, bilgileri, davranış ve tavırları ve ahlak ölçütlerinin olumlu yönde değişmesi istenir (Topaç & Aydoğan, 2003:170). Eğitimin amacı bireyi içinde yaşadığı çevre, toplum ve dünya için eğitmek ve ona bunların geliştirilmesinde katkı sağlayacak gücü vermektir (Ergin, 2012:176).

Eğitim genel olarak iki şekilde verilir. Bunlardan birincisi; okullarda planlı, programlı, istendik ve kasıtlı davranış değiştirme sürecini ifade eden formal eğitimidir. İkincisi; plansız, programsız ve gelişigüzel bir biçimde ailede, sosyal çevrede, okulda arkadaş ortamında ve kitle iletişim araçları yoluyla yani yaşamın her alanında alınan informal eğitimidir. Formal eğitim kendi içinde örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki gruba ayrılır. Örgün eğitim; belirli bir yaş grubunda bulunan bireylere milli eğitimin amaçları doğrultusunda hazırlanmış eğitim programlarıyla okul çatısı altında düzenli olarak verilen eğitimidir. Yaygın eğitim ise; herhangi bir nedenle örgün eğitim sistemi içine hiç girmemiş veya herhangi bir kademedan ayrılmak durumunda kalmış olan bireylere ilgi ve ihtiyaç duydukları alanda yapılan eğitimlerdir. Bunlara örnek olarak halk eğitim merkezlerinde açılan kurslar, sanat okulları veya hizmet içi eğitimleri verilebilir (Sünney, 2016:2).

Öğrenme; bilgi ve tecrübe sonucu davranışlarda oluşan sürekli değişiklikler olarak tanımlanabilir. Öğrenme; kuramsal düşüncelerden uygulama ve tecrübelerden elde edilen bilgilerle insanın inançlarını, değerlerini, tutum ve davranışlarını değiştirme sürecidir (Eren, 2004:598). Öğrenmenin bir diğer tanımında; öğrenme davranışları ihtiyaçları daha iyi karşılayacak şekilde düzene koyma veya yeni bir durum karşısında bunları yeniden organize etme anlamına gelir (Güney, 2011:122).

Bu tanımlardan yola çıkıldığında öğrenmenin üç özelliği olduğu söylenebilir. Öğrenme süreci sonucunda mutlaka bir davranış değişikliği olmalı; öğrenme bireyin yaşantıları sonucu olmalı ve öğrenmenin tamamlandığını söylemek için davranış değişikliğinin sürekli olması gerekir (Topaç & Aydoğan, 2003: 171). Öğrenmenin gerçekleşmesi için bireyin çevresi ile etkileşime girmesi gerekir (Sünney, 2016:5).

Öğretme kavramı; öğrenmeyi sağlama etkinliği olarak tanımlanabilir. Bu faaliyetler bir kişi tarafından veya grup tarafından düzenlenebilir (Topaç & Aydoğan, 2003: 172-176). Öğretme işinde öğretici, öğrenme eyleminde birey daha aktif yer kaplamaktadır (Sünney, 2016:5).

Eğitimle öğrenme farklı kavramlardır. Eğitimde temel hedef, kişide oluşacak davranışların olumlu ve istendik yönde olmasıdır. Öğrenme sürecinde ise davranış değişikliği hem olumlu hem de olumsuz yönde olabilir (Güney, 2011:122). Eğitim, öğrenim ve öğretme birbiri ile içiçe olan kavramlardır. Eğitim ve öğretimin amacı öğrenmeyi sağlamaktır. Kimse kimseye bir şey öğretmez, ancak eğitim ve öğretim yoluyla bireye rehberlik edilir (Topaç & Aydoğan, 2003:182). Öğrenme bireysel bir etkinliktir ve kişi istemezse gerçekleşmez.

Öğrenmenin gerçekleşmesi için doğru teknikler kullanılarak yapılacak iletişim sürecine ihtiyaç vardır. Öğrenme iletişim işlemleri sonucunda bireyde kalıcı davranış değişikliğidir. Hedefine ulaşmış bir öğrenme doğru iletişim süreci ve teknikleriyle mümkün olacaktır. (Ergin, 2012:177-178).

Bir konunun öğrenilmesinin farklı düzeyleri olduğu bilinmeli ve bunların herbiri için farklı zamana ve yöntemlere ihtiyaç duyulduğu dikkate alınmalıdır. Öğrenmenin en düşük düzeyi; devinimsel öğrenme, ezberleme ve basit şartlanmadır. Öğrenmenin ikinci düzeyi bilgi edinmek ve çevreye basit uyumu sağlamaktır. Daha üst düzeydeki öğrenmede analiz ve sentez yaparak bir konuya anlam kazandırılır. En üst düzeydeki öğrenmede ise belirli bir çevrede ve belirli bir zaman süresi içinde karşılıklı ve çok boyutlu etkileşimleri incelemeye dayanır. Bu tür öğrenmede hem uzun bir analiz ve gözlem zamanı gerektirir hem de çok değişkenli etkileşimleri içerdiği için zor bir öğrenmedir (Eren, 2004:604).

Yaşantı sonucu elde edilen davranışların kalıcılığı ve sürekliliği, bireyin bireysel özelliği ve çevrenin sunduğu fırsatlarla yakından ilgilidir. Öğrenme bir şeyin farkında olmayı ve kazanıları bellekte tutmayı gerektirir. Davranışçı Teoriler öğrenmede çevrenin rolünü vurgular; özellikle uyarıcının nasıl düzenlendiğini, sunulduğunu ve tepkilerin nasıl pekiştirildiğini dikkate alır. Bilişsel Teoriler ise çevresel şartların öğrenme üzerindeki etkisini kabul eder. Bilişsel Teoriler eğitici faktörlerin tek başına öğrencinin öğrenmesine yeterli olmayacağını savunur. Öğrencinin bilgi ile neler yapacakları, bilgiye nasıl ulaşacakları, tekrarlayacakları, onu nasıl değiştirecekleri, kodlayacakları, depolayacakları ve yeniden oluşturacakları oldukça önemlidir. Bilişsel

Teoriye göre öğrencinin bilgiyi işledikleri yollar, onların neyi, ne zaman ve nasıl öğrendikleri kadar öğrendikleri şeyleri ne yapacaklarını da belirler. Teori, öğrencilerin düşüncelerinin, inançlarının tutumlarının ve değerlerinin rollerini de vurgular. Özetlersek, davranışçı kuramcılar çevre, bilişsel kuramcılar ise zihinsel faaliyetler yani bireysel farklılıklar üzerinde odaklanır (Onur, 2016:20).

Öğrenmenin başarılı olmasında sosyal pekiştiriciler olumlu rol oynar. Sosyal pekiştiriciler; Sosyal Öğrenme Kuramına göre bireyin psikolojik ihtiyaçlarını tanımlarken kullanılır. Buna göre onaylama, gülümseme, ilgi gösterme, övgü ve teşvik etme gibi sosyal pekiştiriciler, bireylere istenilen davranışı kazandırmak açısından önemlidir. Çocuğun eğitiminde sosyal pekiştiriciler; fiziksel şevkat (sevgi ile sarılma, öpme vb), ebeveyn çocuk aktiviteleri (birlikte kütüphaneye gitme, hikaye okuma vb.) içerir (Bayrakçı, 2007: 201).

Toplumda bireyler diğer insanları seyrederek ve gözlem yaparak, onların yaptığı davranışın pekiştirildiğini veya cezalandırıldığını gözlemleyerek öğrenirler. Sosyal Öğrenme Kuramcıları insanların çevresindeki kişilerin davranışlarını gözlediklerini, bu gözlemlerden bazı sonuçlar çıkararak kendileri için yararlı olan durumlarda davranışı gösterdiklerini öne sürmüşlerdir. Sosyal Öğrenme Kuramının ana teması bireylerin kendi gelişimlerini sağlamada aktif katılımcılar olduklarıdır (Bayrakçı, 2007: 199-200). Sosyal Öğrenme Kuramının ilkelerine göre bir kişinin kendi öğrenme aktivitelerini ve motivasyonunu düzenlemeye olan öz-yeterlik algısı, bireyin entelektüel gelişimi açısından çok önemlidir. Eğitimin en büyük amaçlarından birisi, öğrencilere yaşamları boyunca kendi kendilerini eğitebilmeleri için gerekli entelektüel araçları ve kendini düzenleme kapasitelerini kazandırabilmektir (Bayrakçı, 2007: 208).

Yapılan araştırmalar öğrenmenin başarılı gerçekleşmesi için demokratik bir ortamda olması gerektiğini göstermektedir. Demokratik davranış biçiminin yerleşmesi için iletişim sürecinde taraflar arasındaki ilişkilerin katılımcılık esasında gerçekleşmesi gerekir. Bireyler arası ilişkilerin en önemli iki özelliği; eşzamanlılık ve dinamizmdir. Eşzamanlılık, iletişim sürecinde kaynağın aynı anda hem kaynak hem alıcı olması; alıcının da aynı anda hem alıcı hem kaynak olmasıdır. Yani taraflar birbirine aynı anda sözel veya beden diliyle mesajlar gönderir ve tepkide bulunur. İletişimde dinamizm ise tarafların sürece etkin katılımı demektir. Katılmada öğrenci kendisine sunulan öğretim durumunun öğeleriyle etkileşime ve öğrenme çabası içine girer (Ergin, 2012:179-180).

Toplumsal yaşamda insanlar farkına varmadan da bir çok şeyi öğrenebilmektedir. Psikologlar bu tür öğrenmeye farkına varmadan öğrenme demektedir (Güney, 2011:122). Çocuğun değerleri, duyguları ve konum beklentileri ailenin her üyesi ile olan deneyimi yoluyla öğrenilir. Ailede toplumsallaşma, çocuğa öğretimde bulunma, rehberlik, çocuğun eylemlerine yanıt vermek ve kendi eylemlerine çocuğu katmak yollarıyla olur (Tezcan, 2012:134).

Aile kaynaklı öğrenme ortamı unsurlarından birisi de çocuklara gelişim düzeylerine uygun çeşitlilik ve çok sayıda uyaran sunmaktır. Uyarıların gelişim düzeyine uygun olması çocuğun zihinsel gelişimini olumlu yönde etkileyecek, bu da çocuğun öğrenmesini kolaylaştıracaktır. Bu aşamada çocuğa sunulacak en önemli uyaran oyundur. Oyun deneyimi; yaratıcılık, sözel zekâ, dil gelişimi ve konuşma becerisini kazandırmakla kalmayıp, iş birliği, uyarıcı kontrolü gibi sosyal becerilerin gelişimini de sağlar. Öğretme-öğrenme sürecinde çocukların kendi seçtikleri etkinliklerle uğraşmaları, öğrenmenin gerçekleşmesinde, yetişkinler tarafından yönlendirilen etkinlerden daha etkilidir. Oyun gerçek yaşamla hayaller arasında kurulmuş en güvenilir yoldur. Çocuklar bu yolda duygusal, sosyal, zihinsel ve fiziksel olarak beslenirler. Oyun yapılandırılmamış bir süreçtir ve çocuğun informal öğrenme ortamıdır. Çocuklar için en ciddi iş olan oyun sırasında kendilerini çok önemli şeyler yapan biri olarak güçlü, değerli, becerili hissederler. Oyun, çocuğun gücüdür. Eğitimin amacı da çocukların güçlü yanlarının geliştirilmesidir. Oyun oynaması desteklenen çocuklar, kendi güçleri yönünde gelişme fırsatı bulurlar (Çiftçi, 2015).

Çocukluk döneminde oyun kadar etkili bir yöntem de çocuklara masallar, hikâyeler okumak ya da anlatmaktır. Anne ya da babanın okuduğu ya da anlattığı masallar ve hikâyeler çocukların vazgeçilmezidir. Okunmasından ziyade anlatılmasını daha çok tercih ederler. Bilişsel uyarılmayı destekleyen ve buna bağlı olarak da öğrenme sürecini hızlandıran hikâye ve masallar çocukların hayal gücünü geliştirirken, problem çözme yeteneklerini ve bilişsel becerilerini de geliştirir. Masal ve hikâyeler aracılığıyla zevkli bir şekilde pek çok duyguyu, olumlu ve olumsuz davranışı öğrenirler. Kelime dağarcıkları zenginleşir, kavramları öğrenmeleri hızlanır (Çiftçi, 2015)

Ailenin geniş ve dar aile tipinde olması çocuk eğitimi bakımından önem taşır. Geniş ailede çocuk sayısının fazla olması, dar aileye göre çocukların eğitiminde ailenin katkısının az olmasına neden olur. Boşanmış ailelerde çocukların sorunlarında artış olduğu; çocuğun babası ile geçirdiği zamanın düzensiz ve az olması nedeniyle çocukta güvensizlik, öz saygısını yitirme ve terk edilmiş duyguları artmaktadır. Annenin çalışıyor

olması, çocuğun bakımı ve onun eğitimini zorlaştırmakta, bakıcı veya aile büyükleri gibi diğer kişilerin çocukla ilgilenmesi gerekmektedir (Tezcan, 2012: 134-137).

2.2.1. Öğrenmenin Gerçekleşmesinde Etkili Olan Faktörler

Öğrenmenin gerçekleşmesinde etkili olan temel faktörler olarak; güdülenme, hazır oluş, alıştırma yapmak ve öğrenme materyalleri sayılabilir (www.ekipnormarazon.com; Selçuk, 2015: 132-133):

Güdülenme: Öğrenmeyi sağlayan, öğrenmeyi teşvik eden koşullara motivasyon denir. Birey, belli bir bilgiyi neden öğrenmesi gerektiğini bilmeli, bu bilgiyi nerede, nasıl ve hangi amaçla kullanacağını kavramalı, bu bilgiye sahip olmanın kendisine ne kazandıracığını kestirebilmelidir. Takdir edilme, övülme, ödüllendirme, öğrenmeyi kolaylaştırır. Motivasyon ne kadar kuvvetli ise, öğrenme o kadar kolay ve süratli olur.

Hazır Oluş: Öğrenmenin gerçekleşmesi için birey, bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal açıdan o bilgiyi öğrenmeye hazır olmalıdır. Bireyin hazır olması; sadece o bilgiyi özümleyecek olgunlukta olması değil, o bilgiyi öğrenmeye istekli ve hevesli olmasıdır. İnsan ihtiyaç hissettiği, ilgi duyduğu, zevk alarak okuduğu konuyu daha kolay ve daha çabuk öğrenir. Çocuğu öğrenme işine hazırlamada aileye de, öğretmene de pek çok görev düşer. Çocuk, doğduğu andan itibaren yaşına, gelişim düzeyine, yetenek ve ilgilerine uygun bir biçimde uyarılmalıdır. Çocuğun ilgi duyduğu ve yöneldiği bu uyarıcıları zenginleştirmekte, bu doğrultuda yetişmesine fırsat vermekte yarar vardır.

Eski yaşantıların aktarılması: Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi önemli ölçüde bunlara dayanak sağlayacak bazı önyasantıları gerektirir. Her yeni öğrenme eski öğrenme üstüne inşa edilir. Eski deneyimlerin aktarılması olumlu veya olumsuz olmak üzere iki şekilde öğrenmeyi etkiler. Eskiden öğrenilmiş bilgiler yeni öğrenmeye katkı sunuyorsa olumlu aktarım; engelleyici ve güçleştirici bir etkiye sahipse olumsuz aktarma vardır.

Alıştırma Yapmak: Birey, konuyu tekrarladıkça öğrenir, tekrar ve alıştırma, bireyde öğrenilecek konuya yatkınlık sağlar. Öğrenmenin iyi ve kalıcı olması ancak alıştırma ve tekrar ile mümkün olur. Tekrar sayısı arttıkça, öğrenmede ilerleme görülür.

Dikkat: bilincin belirli bir noktada toplanmasına dikkat denir. Dikkat insanın algısı ve dolayısıyla öğrenmesi üzerinde etkilidir. Dikkati yoğunlaştırma çocuk açısından güçlü bir pekiştiricidir.

Öğrenme Materyeli: Duyu organları ve uyaran etkileşimi aracılığıyla, bilişsel uyarılmanın sağlanması için, çocuğun bilişsel düzeyine uygun materyaller seçilmeli, çocuğun gelişim düzeyine uygun sayı ve çeşitlilikte uyaran sunulmalı, çocuğa anlayabileceği açıklamalar yapılarak bilişsel uyarılması artırılmalıdır (Çiftçi, 2015) Kolay ve kısa materyel, güç ve uzun olandan daha çabuk öğrenilir, daha uzun zaman hatırd tutulabilir. Hoşa giden, ilgi uyandıran, heyecan veren materyel, zevk, ilgi ve heyecan kaynağı olmayan materyelden daha süratli öğrenilir, daha güç unutulur.

Anne babanın çocuklarından bir şeyler öğrenmesini yetişkin eğitimi olarak sınıflandırmak mümkündür. Yetişkin eğitimi çocukların eğitiminden bazı yönlerde farklılaşmaktadır. Yetişkin eğitiminde; yetişkinlerin kendi kendilerini yönlendirdikleri; söyleneni değil daha çok deneyimlerini önemsedikleri, önceki bilgilerine ters düşen bilgileri daha yavaş kazandıkları; tepki hızlarının çocuklara göre daha az ve öğrenme hızlarının daha düşük olduğu; hataları kişisel algıladıkları; somut ihtiyaçlarına çözüm üretmeyen içeriğe ilgi göstermedikleri ve yaşadıkları sorunlara çözüm getirecek öğrenmelere ilgi duydukları tespit edilmiştir (Topaç & Aydoğan, 2003: 184). Anne babalar çocuklarıyla vakit geçirirken hem eski bilgilerini güncellemekte, hem de yeni şeyler öğrenmektedir. Günümüzde X ve Y kuşağında bulunan anne babaların kullanmakta yetersiz olduğu yeni medya ortam ve araçları bulunmaktadır. Z kuşağında bulunan günümüzün gençleri ailelerine özellikle teknolojinin kullanımı konusunda destek olmakta; internette bilgi arama, alışveriş yapma ve eğlenme konularında ailelerini eğitmektedirler.

3. ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada anne babaların çocuklarından bir şeyler öğrenip öğrenmediği araştırılmak istenmektedir. Çalışma ile anne babaların çocuklarıyla geçirdikleri zamanda çocuklarından bir şeyler öğrenebiliyorlar mı ve hangi konularda öğrenme gerçekleşmektedir, sorularına yanıt aranmaktadır. Literatürde öğrenme konularında aile içinde öğrenme ve özellikle anne babaların çocuklarından öğrenmesi hakkında bir yayına rastlanılmamıştır. Bu çalışma bu yönüyle özgündür.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Çocuk sahibi olan ve çocuklarından biri en az ilköğretimde okuyan anne ve babalar araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Kolayda örneklem tekniği ile belirlenen 285 anne ve baba çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan anket tekniği kullanılmıştır. Ankette katılımcıların ve çocuklarının demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 10 adet soru, ailelerin çocuklarıyla etkileşim düzeylerini belirlemeye yönelik 4 adet ve ebeveynlerin çocuklardan öğrenmesini tespit etmek üzere 14 soru yer almaktadır. Anket verileri SPSS programına girilmiş, sıklık, korelasyon, T Testi ve One-Way Anova testleri yapılmıştır.

3.4. Araştırmanın Bulguları

Araştırmanın bulguları demografik özellikler, ailede etkileşim ve ebeveynlerin öğrenme düzeyleri altbaşlıklarında yer almaktadır.

3.4.1 Demografik Özellikler

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Kadın	211	74.0	74.0	74.0
Erkek	74	26.0	26.0	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 1’de katılımcıların cinsiyete göre dağılımı yer alır. Buna göre katılımcıların %74’ü kadın, %26’sı erkektir. Okullarda öğrencilere anket verilmiş, velilerinin ikisinin de doldurması istenmiştir; sonuçlardan da görüldüğü gibi çocuğun eğitiminin annenin sorumluluğu olduğu kabul edilmekte ve babalar anket doldurmak istememektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
18-25	4	1.4	1.4	1.4
26-35	102	35.8	35.8	37.2
36-45	115	40.4	40.4	77.5
46-55	59	20.7	20.7	98.2
56 ve üzeri	5	1.8	1.8	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 2’de katılımcıların yaşlarının dağılımı yer almaktadır. Buna göre katılımcıların büyük bölümü %40.4’ü 36-45 yaş; ikinci sırada %35.8 ile 26-35 yaş grubundadır.

Tablo 3. Katılımcıların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
ilköğretim	73	25.6	25.6	25.6
lise	75	26.3	26.3	51.9
ön lisans	23	8.1	8.1	60.0
lisans	86	30.2	30.2	90.2
lisansüstü	28	9.8	9.8	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 3’de katılımcıların öğrenim durumlarına göre dağılımı yer almaktadır. Buna göre katılımcıların %30.2’si lisans, %26.3’ü lise ve %25.6’sı da ilköğretim mezunudur.

Tablo 4. Katılımcıların Sabit Gelir Sahibi Olma Durumu

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
evet	203	71.2	71.2	71.2
hayır	82	28.8	28.8	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 4’de katılımcıların sabit gelir sahibi olma durumları yer almaktadır. Buna göre katılımcıların %71.2’sinin sabit geliri bulunurken; %28.8’inin sabit geliri yoktur. Bunun nedeni katılımcıların yaklaşık %40’nın ev kadını olmasıdır.

Tablo 5. Katılımcıların Aylık Toplam Gelirine Göre Dağılımı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1000-2500	17	6.0	6.0	6.0
2501-4000	75	26.3	26.3	32.3
4001-5500	62	21.8	21.8	54.0
5501 ve üzeri	131	46.0	46.0	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 5’de katılımcıların aylık toplam gelirlerine göre dağılımı yer almaktadır. Buna göre katılımcıların %46’sı beş bin ve üzeri gelir elde etmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu asgari ücretin üstünde gelir elde etmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların Mesleklerine Göre Dağılımı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
ev hanımı	111	38.9	38.9	38.9
emekli	8	2.8	2.8	41.8
devlet memuru	96	33.7	33.7	75.4
özel sektör çalışanı	70	24.6	24.6	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 6’da katılımcıların mesleklerine göre dağılımı yer almaktadır. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu (%38.9) ev kadını iken; %33.7’si devlet memuru ve %24.6’sı özel sektör çalışanıdır.

Tablo 7. Katılımcıların Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1 çocuk	74	26.0	26.0	26.0
2 çocuk	154	54.0	54.0	80.0
3 çocuk	48	16.8	16.8	96.8
4 çocuk	7	2.5	2.5	99.3
5 ve üzeri çocuk	2	.7	.7	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 7’de katılımcıların sahip oldukları çocuk sayısına göre dağılımı yer almaktadır. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu (%54) iki çocuk sahibi, %26’sı tek çocuk sahibidir.

Tablo 8. Katılımcıların Çocuklarının Yaşlarının Dağılımı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
6-9 yaş	95	33.3	33.3	33.3
10-13 yaş	85	29.8	29.8	63.2
14-17 yaş	57	20.0	20.0	83.2
18-21 yaş	17	6.0	6.0	89.1
21 üstü yaş	31	10.9	10.9	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 8’de katılımcıların çocuklarının yaşlarına göre dağılımı yer almaktadır. Bu kısımda katılımcı ebeveynlerin en büyük çocuklarının yaşı sisteme tanımlanmıştır. Buna göre katılımcıların en büyük çocuklarının %33.3’ü 6-9 yaş aralığında, %29.8’i 10-13 yaş aralığında, %20’si 14-17 yaş aralığındadır.

Tablo 9. Katılımcıların Çocuklarının Eğitiminin Dağılımı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
ilköğretim	122	42.8	42.8	42.8
ortaöğretim	70	24.6	24.6	67.4
lise	54	18.9	18.9	86.3
önlisans	5	1.8	1.8	88.1
lisans	30	10.5	10.5	98.6
lisansüstü	4	1.4	1.4	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 9’da katılımcıların çocuklarının öğrenim durumlarına göre dağılımı yer almaktadır. Buna göre velilerin en büyük çocuklarının %42.8’i ilköğretimde; %24.6’sı ortaöğretimde ve %18.9’u lisede öğrenim görmektedir.

3.4.2 Anne Babaların Çocuklarıyla İletişimi

Tablo 10'da katılımcıların çocuklarına ödevlerinde yardım etmesi durumu göre dağılımı yer almaktadır. Buna göre ebeveynlerin yaklaşık %90'ı çocuklarının ödevlerine yardım etmektedir.

Tablo 10. Katılımcıların Çocuklarına Ödevlerinde Yardım Etmesi Durumu

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
evet	256	89.8	89.8	89.8
hayır	29	10.2	10.2	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Ebeveynin cinsiyeti ile çocuklarının ödevlerine yardım etmesinde farklılık olup olmadığı T Testi ile bakılmıştır. Ödevlere yardım etmede cinsiyet bakımından çok anlamlı bir fark vardır ($P = 0,000$). Anneler çocuklarına ödevlerinde yardım ederken, babalar çoğunlukla yardım etmemektedir.

Tablo 11. Katılımcıların Çocuklarıyla Geçirdikleri Günlük Zaman Dağılımı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1 saatten az	18	6.3	6.3	6.3
1-2 saat	65	22.8	22.8	29.1
2-3 saat	81	28.4	28.4	57.5
3 saatten fazla	121	42.5	42.5	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 11'de katılımcıların çocuklarıyla geçirdikleri günlük zaman dağılımı yer almaktadır. Buna göre katılımcıların %42.5'ini üç saatten fazla çocuklarıyla vakit geçirirken; %28.4'ü 2-3 saat arası, %22.8'i de 1-2 saat arası vakit geçirmektedirler. Ebeveynin meslekleri ve çocukları ile geçirdiği zaman arasında farklılık olup olmadığı One Way Anova Testi ile ölçülmüştür. Buna göre ebeveynin mesleği ve çocukları ile geçirdiği zaman arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($P = 0,003$). Ev hanımı olan velilerin çocuklarıyla diğer mesleklerdeki velilere göre daha çok vakit geçirdiği tespit edilmiştir.

Tablo 12. Katılımcıların Çocuklarının Bildiklerini Anne Babarıyla Paylaşmada İstekli Olması Durumu

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
evet	250	87.7	87.7	87.7
hayır	35	12.3	12.3	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 12'de katılımcıların çocuklarının bildiklerini anne babarıyla paylaşmada istekli olması durumu yer almaktadır. Buna göre katılımcıların çocuklarının %87'si velileriyle bildiklerini paylaşmada isteklidir.

Ebeveynin cinsiyeti ile çocuklarının bildiklerini paylaşmada istekli olması arasında farklılık olup olmadığı T Testi ile bakılmıştır. Buna göre ebeveynin cinsiyeti ile çocuklarının bilgi paylaşımında fark çok anlamlı bulunmuştur ($P = 0,000$). Yani çocuklar babalarıyla bilgi paylaşmada daha az istekliken, anneleriyle daha çok paylaşmaktadır.

Tablo 13. Katılımcıların Çocuklarının Öğrendiklerini Anne Babalarına Anlatması Durumu

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
evet	257	90.2	90.2	90.2
hayır	28	9.8	9.8	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 13'de katılımcıların çocuklarının öğrendiklerini anne babalarına anlatması durumu yer almaktadır. Çocukların %90'ını öğrendiklerini anne babalarına anlatmaktadır. Ebeveynin cinsiyeti ile çocukların öğrendiklerini anlatması arasında çok anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($P = 0,000$). Yani çocuklar babalarına daha az şey anlatırken anneleriyle daha çok konuşmaktadır.

3.4.3 Anne Babaların Çocuklarından Öğrenmesi Süreçlerinin Analizi

Tablo 14'de ebeveynlerin çocuklarının kendilerine katkı sağladığını ifade etmesi durumu yer almaktadır. Ebeveynlerin %93.3'ü çocuklarının kendilerinin gelişimine katkı sağladığını ifade etmiştir.

Tablo 14. Ebeveynlerin Çocuklarının Kendilerine Katkı Sağladığını İfade Etmesi

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
evet	266	93.3	93.3	93.3
hayır	19	6.7	6.7	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Ebeveynlerin büyük bir bölümü çocuklarının kendilerinin gelişimine katkı sağladıklarını düşünmektedir.

Tablo 15’de katılımcıların çocuklarının anne babalarına siyasi gündemle ilgili katkısı yer almaktadır. Ebeveynlerin büyük çoğunluğunun çocukları ile siyasi gündem hakkında konuşmadığı, bu konuda çocuklarından bir şeyler öğrenmedikleri görülmektedir.

Tablo 15. Katılımcıların Çocuklarının Anne Babalarına Siyasi Gündemle İlgili Katkısı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	130	45.6	45.6	45.6
katılmıyorum	58	20.4	20.4	66.0
kararsız	34	11.9	11.9	77.9
katılıyorum	46	16.1	16.1	94.0
kesinlikle katılıyorum	17	6.0	6.0	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Çocukların yaşı ile aileleriyle siyasi gündem paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle siyasi gündem paylaşımı arasında çok anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (P = 0.01). Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle siyasi gündem hakkında paylaşımları artmaktadır.

Tablo 16. Katılımcıların Çocuklarının Anne Babalarına Ekonomik Gündemle İlgili Katkısı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	109	38.2	38.2	38.2
katılmıyorum	62	21.8	21.8	60.0
kararsız	32	11.2	11.2	71.2
katılıyorum	59	20.7	20.7	91.9
kesinlikle katılıyorum	23	8.1	8.1	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 16’da katılımcıların çocuklarının anne babalarına ekonomik gündemle ilgili katkısı yer almaktadır. Buna göre ebeveynlerin büyük çoğunluğunun çocukları ile ekonomi hakkında konuşmadığı, bu konuda çocuklarından bir şeyler öğrenmedikleri görülmektedir.

Çocukların yaşı ile aileleriyle ekonomik gündem paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle ekonomik gündem paylaşımı arasında çok anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (P=0.01). Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle ekonomik gündem hakkında paylaşımları artmaktadır.

Tablo 17. Katılımcıların Çocuklarının Anne Babalarına Toplumsal Olaylarla İlgili Katkısı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	69	24.2	24.2	24.2
katılmıyorum	44	15.4	15.4	39.6
kararsızım	45	15.8	15.8	55.4
katılıyorum	92	32.3	32.3	87.7
kesinlikle katılıyorum	35	12.3	12.3	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 17’de katılımcıların çocuklarının anne babalarına toplumsal olaylarla ilgili katkısı yer almaktadır. Buna göre ebeveynlerin %32’si çocukları ile toplumsal olaylar hakkında konuştuklarını ve bu konuda onlardan bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Çocukların yaşı ile aileleriyle toplumsal olaylarla ilgili paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle toplumsal olaylar hakkındaki paylaşımı arasında çok anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (P = 0.01). Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle toplumsal olaylar hakkında paylaşımları artmaktadır.

Tablo 18. Katılımcıların Çocuklarının Anne Babalarına Fen Bilimleri Alanında Katkısı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	69	24.2	24.2	24.2
katılmıyorum	38	13.3	13.3	37.5
kararsız	31	10.9	10.9	48.4
katılıyorum	106	37.2	37.2	85.6
kesinlikle katılıyorum	41	14.4	14.4	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 18’de katılımcıların çocuklarının anne babalarına fen bilimleri alanında katkısı yer almaktadır. Buna göre ebeveynlerin %37.2’si çocuklarından fen bilimleri konularında bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Çocukların yaşı ile aileleriyle fen bilimleri konularında paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle fen bilimleri konularında paylaşımı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($P = 0.05$). Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle fen bilimleri konularında paylaşımları artmaktadır.

Tablo 19. Katılımcıların Çocuklarının Anne Babalarına Sosyal Bilimleri Alanında Katkısı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	63	22.1	22.1	22.1
katılmıyorum	44	15.4	15.4	37.5
kararsız	32	11.2	11.2	48.8
katılıyorum	95	33.3	33.3	82.1
kesinlikle katılıyorum	51	17.9	17.9	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 19’da katılımcıların çocuklarının anne babalarına sosyal bilimleri alanında katkısı yer almaktadır. Buna göre ebeveynlerin %33.3’ü çocuklarından sosyal bilimleri konularında bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Çocukların yaşı ile aileleriyle sosyal bilimleri konularında paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle sosyal bilimleri konularında paylaşımı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($P = 0.05$). Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle sosyal bilimler konularında paylaşımları artmaktadır.

Tablo 20. Katılımcıların Çocuklarının Anne Babalarına Spor Alanında Katkısı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	46	16.1	16.1	16.1
katılmıyorum	35	12.3	12.3	28.4
kararsız	31	10.9	10.9	39.3
katılıyorum	102	35.8	35.8	75.1
kesinlikle katılıyorum	71	24.9	24.9	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 20’de katılımcıların çocuklarının anne babalarına spor alanında katkısı yer almaktadır. Buna göre ebeveynlerin %35.8’i çocuklarından spor konularında bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Ebeveynlerin büyük çoğunluğu spor konusunda çocuklarıyla paylaşım içindedir.

Tablo 21. Katılımcıların Çocuklarının Anne Babalarına Sanat Alanında Katkısı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	49	17.2	17.2	17.2
katılmıyorum	36	12.6	12.6	29.8
kararsız	34	11.9	11.9	41.8
katılıyorum	104	36.5	36.5	78.2
kesinlikle katılıyorum	62	21.8	21.8	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 21’de katılımcıların çocuklarının anne babalarına sanat alanında katkısı yer almaktadır. Buna göre ebeveynlerin %36.5’i çocuklarından sanat konularında bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 22. Katılımcıların Çocuklarının Anne Babalarına Dini Konularda Katkısı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	65	22.8	22.8	22.8
katılmıyorum	49	17.2	17.2	40.0
kararsız	47	16.5	16.5	56.5
katılıyorum	81	28.4	28.4	84.9
kesinlikle katılıyorum	43	15.1	15.1	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 22’de katılımcıların çocuklarının anne babalarına dini konularda katkısı yer almaktadır. Buna göre ebeveynlerin %28.4’ü çocuklarından dini konularında bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 23. Katılımcıların Çocuklarının Anne Babalarına Gündelik Yaşantı Hakkında Katkısı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	25	8.8	8.8	8.8
katılmıyorum	18	6.3	6.3	15.1
kararsız	38	13.3	13.3	28.4
katılıyorum	117	41.1	41.1	69.5
kesinlikle katılıyorum	87	30.5	30.5	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 23’de katılımcıların çocuklarının anne babalarına gündelik yaşantı hakkında katkısı yer almaktadır. Buna göre ebeveynlerin %41.1’i çocukları ile gündelik yaşantı konularında bir şeyler konuştukları ve onlardan bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Çocukların yaşı ile aileleriyle gündelik yaşantılarındaki sorunlarla ilgili paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle gündelik yaşantılarındaki sorunlar hakkındaki paylaşımı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($P = 0.05$). Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle gündelik yaşantılarındaki sorunlar hakkında paylaşımları artmaktadır.

Tablo 24. Katılımcıların Çocuklarının Anne Babalarına Teknoloji Kullanımı Alanında Katkısı

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	29	10.2	10.2	10.2
katılmıyorum	19	6.7	6.7	16.8
kararsız	36	12.6	12.6	29.5
katılıyorum	99	34.7	34.7	64.2
kesinlikle katılıyorum	102	35.8	35.8	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 24’de katılımcıların çocuklarının anne babalarına teknoloji alanında katkısı yer almaktadır. Buna göre ebeveynlerin büyük çoğunluğu çocuklarından teknoloji konularında bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Çocukların yaşı ile aileleriyle teknoloji ile ilgili paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle teknoloji hakkındaki paylaşımı arasında çok anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($P = 0.01$). Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle teknoloji hakkında paylaşımları artmaktadır.

3.4.3 Anne Babanın Çocuklarından Bir Şeyler Öğrenmeye Yönelik Davranış Ve Tutum Değişimi Hakkında Verilerin Analizi

Tablo 25’de katılımcıların çocuklarının anne babalarını eleştirmesi durumu yer almaktadır. Buna göre çocukların büyük çoğunluğu (%47.4) ebeveynlerini eleştirmektedir.

Tablo 25. Katılımcıların Çocuklarının Anne Babalarını Eleştirmesi Durumu

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	22	7.7	7.7	7.7
katılmıyorum	37	13.0	13.0	20.7
kararsız	24	8.4	8.4	29.1
katılıyorum	135	47.4	47.4	76.5
kesinlikle katılıyorum	67	23.5	23.5	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Çocukların anne babalarını eleştirmesi onları yetersiz görmesini ve değişmeleri için bir tür talebi temsil eder. Anne babaları çocuklarının eleştirisi karşısında kendilerini geliştirme çabası içine girdiğinde öğrenme süreci başlamaktadır. Çocukların eleştirisi ebeveynlerinin gelişiminde bir tür dış motivasyon olmaktadır.

Tablo 26. Katılımcıların Çocuklarının Anne Babalarının Kendilerini Geliştirmesi İçin Talepte Bulunması Durumu

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	44	15.4	15.4	15.4
katılmıyorum	64	22.5	22.5	37.9
kararsız	35	12.3	12.3	50.2
katılıyorum	100	35.1	35.1	85.3
kesinlikle katılıyorum	42	14.7	14.7	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 26’da katılımcıların çocuklarının anne babalarının kendilerini geliştirmesi için talepte bulunması durumu yer almaktadır. Buna göre çocukların %35’i ailelerinden kendilerini geliştirmelerini talep etmektedir.

Tablo 27. Katılımcı Anne Babaların Kendilerini Geliştirme Çabaları Olması Durumu

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	22	7.7	7.7	7.7
katılmıyorum	37	13.0	13.0	20.7
kararsız	24	8.4	8.4	29.1
katılıyorum	135	47.4	47.4	76.5
kesinlikle katılıyorum	67	23.5	23.5	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kesinlikle katılmıyorum	29	10.2	10.2	10.2
katılmıyorum	43	15.1	15.1	25.3
kararsız	42	14.7	14.7	40.0
katılıyorum	104	36.5	36.5	76.5
kesinlikle katılıyorum	67	23.5	23.5	100.0
Toplam	285	100.0	100.0	

Tablo 27’de katılımcı anne babaların kendilerini geliştirme çabaları olması durumu yer almaktadır. Buna göre anne babaların %36.5’i çocuklarının taleplerini karşılamak için kendilerini geliştirme çabası içindedir. Velilerin büyük bir bölümü çocuklarının eleştirisi ve kendilerini geliştirmeleri yönündeki talepleri ciddiye alarak gelişme çabası içine girmişlerdir.

Ebeveynin ve çocuklarının demografik özellikleri ile ebeveynlere katkı arasındaki korelasyon ilişkilerine bakılmış, sadece ebeveynin öğrenim durumu ile çocuklarının anne babalarına yaptığı katkı arasında anlamlı pozitif bir ilişki tespit edilmiştir (P = 05). Yani anne babanın eğitim düzeyi arttıkça çocuklarından bir şeyler öğrenmesi artmaktadır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrenme kişilerin bilgi ve tecrübe sonucu davranışlarında oluşan sürekli değişiklikler olarak tanımlanmaktadır. İlk öğrenme ailede anne, baba ve kardeşlerin olduğu ortamda başlamaktadır. Bireyin eğitim kurumlarında eğitim sürecinin başlaması ile akranlar ve öğretmenler öğrenme sürecine dahil olmaktadır. Öğrenme eğitim kurumlarında belirli program dahilinde ve kontrol altında yürütülürken, okul dışında sürecin denetimi mümkün değildir.

Çocukların anne babalarını model alması ve sonrasında öğretmenlerini model alması öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır. Peki anne babalar da çocuklarından bir şeyler öğrenebilir mi? Anne babaların çocuklarının eğitimi sürecinde onlara ödevlerinde yardım etmesi, sorularını cevaplaması, okul ve arkadaşları hakkında konuşması ve internette gördüklerini paylaşması gibi durumlar anne babaların da bilgilerini güncellemesini sağlamaktadır. Yetişkin eğitimi, yani anne babanın çocuğundan bir şeyler öğrenmesi, çocukların eğitiminden farklı özellikler barındırmaktadır. Öncelikle yetişkin eğitiminde birey sadece ihtiyacı olan bilgiyi öğrenmek istemektedir. Öğrenmenin başarılması için yetişkinin bu sürece isteyerek girmesi gerekmektedir. Yetişkin öğrenmesinde en büyük sorun geçmiş deneyim ve bilgilerinden dolayı öğrenmesinin zor olması, yani olumsuz aktarım yaşanmasıdır.

Bu çalışmada anne babaların çocuklarından bir şeyler öğrenip öğrenmediği araştırılmak istenmektedir. Literatürde öğrenme konularında aile içinde öğrenme ve özellikle anne babaların çocuklarından öğrenmesi hakkında bir yayına rastlanılmamıştır. Bu çalışma bu yönüyle özgündür. Çalışmada anket tekniği kullanılmış olup 285 ebeveyn anketi doldurmuştur.

Çalışmanın temel bulguları şunlardır:

Okullarda öğrencilere anket verilmiş, velilerinin ikisinin de doldurması istenmiştir; sonuçlardan da görüldüğü gibi çocuğun eğitiminin annenin sorumluluğu olduğu kabul edilmekte ve babalar anket doldurmak istememektedir. Bu nedenle katılımcıların büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır. Katılımcıların büyük bölümü genç ve orta yaş yetişkinler oluşturmaktadır. Katılımcıların eğitim düzeyi; lisans, lise ve ilköğretim düzeyinde eşit dağılmıştır. Katılımcıların büyük bir bölümünün sabit geliri bulunmaktadır. Sabit geliri olmadığını söyleyen veliler de ev kadınlarından oluşmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu asgari ücretin üstünde gelir elde etmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu ev kadını iken; ikinci sırada devlet memuru ve üçüncü sırada özel sektör çalışanı olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu iki çocuk sahibidir. Katılımcı ebeveynlerin en büyük çocuklarının yaşı sisteme tanımlanmıştır. Buna göre katılımcıların en büyük çocuklarının çoğunluğu ilköğretimde okumaktadır.

Ebeveynlerin büyük çoğunluğu çocuklarının ödevlerine yardım etmektedir. Ebeveynin cinsiyeti ile çocuklarının ödevlerine yardım etmesinde farklılık olup olmadığı T Testi ile bakılmıştır. Ödevlere yardım etmede cinsiyet bakımından çok anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Anneler çocuklarına ödevlerinde yardım ederken, babalar çoğunlukla yardım etmemektedir.

Katılımcıların büyük bir bölümü çocuklarıyla üç saatten fazla vakit geçirmektedir. Ebeveynin meslekleri ve çocukları ile geçirdiği zaman arasında farklılık olup olmadığı One-Way Anova Testi ile ölçülmüştür. Buna göre ebeveynin mesleği ve çocukları ile geçirdiği zaman arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ev hanımı olan velilerin çocuklarıyla diğer mesleklerdeki velilere göre daha çok vakit geçirdiği tespit edilmiştir.

Katılımcıların çocuklarının büyük çoğunluğu velileriyle bildiklerini paylaşmada isteklidir. Ebeveynin cinsiyeti ile çocuklarının bildiklerini paylaşmada istekli olması arasında farklılık olup olmadığı T Testi ile bakılmıştır. Buna göre ebeveynin cinsiyeti ile çocuklarının bilgi paylaşımında fark çok anlamlı bulunmuştur. Yani çocuklar babalarıyla bilgi paylaşmada daha az istekliken, anneleriyle daha çok paylaşmaktadır. Çocukların büyük çoğunluğu öğrendiklerini anne babalarına anlatmaktadır. Ebeveynin cinsiyeti ile çocukların öğrendiklerini anlatması arasında çok anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Yani çocuklar babalarına daha az şey anlatırken anneleriyle daha çok konuşmaktadır.

Ebeveynlerin büyük çoğunluğu çocuklarının kendilerinin gelişimine katkı sağladığını ifade etmiştir. Ebeveynlerin büyük çoğunluğunun çocukları ile siyasi gündem hakkında konuşmadığı, bu konuda çocuklarından bir şeyler öğrenmedikleri görülmektedir. Çocukların yaşı ile aileleriyle siyasi gündem paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle siyasi gündem paylaşımı arasında çok anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle siyasi gündem hakkında paylaşımları artmaktadır.

Ebeveynlerin büyük çoğunluğunun çocukları ile ekonomi hakkında konuşmadığı, bu konuda çocuklarından bir şeyler öğrenmedikleri görülmektedir. Çocukların yaşı ile aileleriyle ekonomik gündem paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle ekonomik gündem paylaşımı arasında çok anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle ekonomik gündem hakkında paylaşımları artmaktadır.

Ebeveynlerin çoğunluğu çocukları ile toplumsal olaylar hakkında konuştuklarını ve bu konuda onlardan bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Çocukların yaşı ile aileleriyle toplumsal olaylarla ilgili paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle toplumsal olaylar hakkındaki paylaşımı arasında çok anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle toplumsal olaylar hakkında paylaşımları artmaktadır.

Ebeveynlerin çoğunluğu çocuklarından fen bilimleri konularında bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Çocukların yaşı ile aileleriyle fen bilimleri konularında paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle fen bilimleri konularında paylaşımı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle fen bilimleri konularında paylaşımları artmaktadır.

Ebeveynlerin çoğunluğu çocuklarından sosyal bilimleri konularında bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Çocukların yaşı ile aileleriyle sosyal bilimleri konularında paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle sosyal bilimleri konularında paylaşımı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle sosyal bilimler konularında paylaşımları artmaktadır.

Ebeveynlerin çoğunluğu çocuklarından spor konularında bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Ebeveynlerin büyük çoğunluğu spor konusunda çocuklarıyla paylaşım içindedir. Ebeveynlerin çoğunluğu çocuklarından sanat konularında bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Ebeveynlerin çoğunluğu çocuklarından dini konularında bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Ebeveynlerin çoğunluğu çocukları ile gündelik yaşantı konularında bir şeyler konuştukları ve onlardan bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Çocukların yaşı ile aileleriyle gündelik yaşantılarındaki sorunlarla ilgili paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle gündelik yaşantılarındaki sorunlar hakkındaki paylaşımı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle gündelik yaşantılarındaki sorunlar hakkında paylaşımları artmaktadır.

Ebeveynlerin büyük çoğunluğu çocuklarından teknoloji konularında bir şeyler öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Çocukların yaşı ile aileleriyle teknoloji ile ilgili paylaşımı arasındaki korelasyon ilişkisine bakılmıştır. Buna göre çocukların yaşı ile aileleriyle teknoloji hakkındaki paylaşımı arasında çok anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Yani çocukların yaşı arttıkça aileleriyle teknoloji hakkında paylaşımları artmaktadır.

Çocukların büyük çoğunluğu ebeveynlerini eleştirmektedir. Çocukların çoğunluğu ailelerinden kendilerini geliştirmelerini talep etmektedir. Ebeveynlerin çoğunluğu çocuklarının taleplerini karşılamak için kendilerini geliştirme çabası içindedir. Ebeveynin ve çocuklarının demografik özellikleri ile ebeveynlere katkıları arasındaki korelasyon ilişkilerine bakılmış, sadece ebeveynin öğrenim durumu ile çocuklarının anne babalarına yaptığı katkı arasında anlamlı pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Yani anne babanın eğitim düzeyi arttıkça çocuklarından bir şeyler öğrenmesi artmaktadır.

Bu çalışmada çocukların cinsiyeti sorulmamıştır. Bunun bir eksiklik olduğu görülmektedir. Bu alanda çalışma yapacak olan iletişimcilerin ve eğitimcilerin çocukların cinsiyeti ile anne ve babayla iletişimi ve öğrenme

düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışma yapmalarına ihtiyaç vardır. Çocuğun cinsiyeti, kardeşi olması, çekirdek ailede olması ve yaşı ailesiyle iletişimini ve dolayısıyla anne babası üzerindeki etkisini belirleyici unsurlardır. Diğer yandan anne ve babanın eğitimi, gelir düzeyi, mesleği evlilik süresi ve yaşı gibi unsurlar da çocuklarıyla kaliteli zaman geçirmesi, onlarla etkileşime girmesi, onlardan bir şeyler öğrenmede istekli olmasını etkileyen unsurlardır. Her bir değişken açısından ailede iletişim süreçlerini araştırmaya ihtiyaç vardır.

KAYNAKÇA

- Ağdemir, S. (1991). "Aile ve Eğitim", Aile ve Toplum 1(1): 1-3
- Atan, A. & Buluş, M. (2020). "Aile İletişim Becerileri Psikoeğitim Programının Eşlerin İletişim Becerilerine ve Çift Uyumuna Etkisi", GEFAD / GUJGEF 40(1): 255-288
- Bayrakçı, M. (2007). "Sosyal Öğrenme Kuramı ve Eğitimde Uygulanması", Sakarya Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, S. 14: 198-210
- Canel, A. N. (2010). Aile Yaşam Becerileri, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Edam Yay, İstanbul
- Cüceloğlu, D. (1992). Yeniden İnsan İnsan, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Cüceloğlu, D. (2015). İletişim Donanımları, 50. Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Çiftçi, M. (2015). "Eğitim Psikolojisine Giriş". (Ed. Başaran Gençdoğan), Eğitim Psikolojisi, ss. 1-24, Atatürk Üniversitesi Yayınevi, Erzurum.
- Eren, E. (2004). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, 8. Baskı, Beta, İstanbul.
- Erdem, A. (2010). "İletişim Sürecinde Geri Bildirimin Önemi Ve İletişime Katkısı", Erciyes İletişim, Ocak Sayısı
- Ergin, A. (2012). Eğitimde Etkili İletişim, 6. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Güney, S. (2011). Örgütsel Davranış, Nobel, Ankara.
- Onur, M. (2016). "Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler". (Ed. Mustafa Onur, Levent Yayıncı ve Mustafa Şanal), Öğretim İlke ve Yöntemleri, ss. 19-44, Pegem Akademi, Ankara.
- Selçuk, Z. (2015). Eğitim Psikolojisi, 22. Baskı, Nobel, Ankara.
- Sünney, F. H. (2016). "Eğitim ve Öğretimle İlgili Temel Kavramlar". (Ed. Mustafa Onur, Levent Yayıncı ve Mustafa Şanal), Öğretim İlke ve Yöntemleri, ss. 1-17, Pegem Akademi, Ankara..
- Şahin, S. & Aral, N. (2012). "Aile İçi İletişim", Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 1(3): 55-66
- Tezcan, M. (2012). Eğitim Sosyolojisi, 13. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Topaç, Y. & Aydoğan, O. (2003). İnsan İçin Eğitim Yönetim İletişim Değişim, T.C. Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı Eğitim Dairesi Yayını, Ankara.
- Yapıcı, Ş. (2010). "Türk Toplumunda Aile Ve Eğitim İlişkisi", Turkish Studies, 5(4): 1544-1570
- Yavuzer, H. (1996). Çocuk Eğitimi, 3. Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Yüksel, A. H. (1989). "İletişim Süreci ve Sistem Yaklaşımı Açısından İletişim Sürecinin İncelenmesi", Kurgu- Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Dergisi, 6(6): 15-63
- Razon, Norma. Okul Başarısını Etkileyen Faktörler, Eğitim Danışmanı - Pedagog, <https://www.ekipnormarazon.com/makalelerimiz/okul-ve-cocuk/okul-basarisini-etkileyen-faktorler/>